

Teses de Viena sobre política lingüística –

11+1 medidas para fortalecer a participación social

As teses de Viena sobre política lingüística foron elaboradas por un grupo internacional de expertos (prema o [enlace](#)) con motivo do XVII. Congreso Internacional de Profesorado de Alemán en Viena ([IDT 2022](#)). Foron presentadas no marco da IDT 2022 e aprobáronse no acto de clausura o 20 de agosto de 2022. As teses van dirixidas tanto ao ámbito político como ao científico e foron pensadas baixo o lema do congreso **mit.spache.teil.haben*.

O principal obxectivo da aprendizaxe e ensino de linguas e dunha formación lingüística vencellada á aprendizaxe especializada é o desenvolvemento da competencia discursiva, que posibilita e impulsa a participación responsable nos procesos de toma de decisións e a participación igualitaria na sociedade.

1. A aprendizaxe do alemán dáse nunha **sociedade multilingüe**, na que o propio alumnado aporta ao ensino experiencias e competencias plurilingües e multiculturais que cómpre ter en conta. Unha política lingüística que tome en consideración os recursos sociais e individuais, así como as perspectivas e as realidades globais e rexionais, debe contribuír nesta liña. A heteroxeneidade lingüística e cultural da sociedade debe reflectirse na elaboración de material educativo e na oferta formativa, nos currículos, na selección dos contidos didácticos, na formación básica, no perfeccionamento e na formación continuada, así como na investigación.
2. As **cooperacións internacionais** deben facilitarse e promoverse tanto a nivel financeiro como estrutural. Teñen especial éxito cando todas as partes son iguais e a cooperación se sostén nun intercambio aberto e transparente, para o que deben proporcionarse as condicións marco axeitadas. As asociacións profesionais do alemán como lingua estranxeira e/ou segunda lingua precisan dun grande apoio e recoñecemento para que poidan desenvolver o seu labor de intercambio e transferencia de coñecemento desde unha posición reforzada.
3. O principio reitor da aprendizaxe e do ensino do alemán debe ser a idea do **empoderamento**, é dicir, a construción dunha competencia lingüística baseada, desde o comezo, na aprendizaxe e na participación social e laboral autodirixida. Cómpre atender os diferentes intereses e necesidades dos estudantes cunha oferta variada e axeitada á demanda. Non son “recursos humanos”, senón que deben ser vistos e protexidos como suxeitos na súa dignidade humana. Isto é válido tanto para o ensino do alemán con fins específicos como para a formación de adultos, así como para o ensino e a aprendizaxe de idiomas en xeral.
4. Os repertorios lingüísticos poden facilitar a participación nos procesos sociais. Por iso, a formación lingüística en contextos migratorios debe contemplar as **realidades** das **persoas emigrantes** e as súas necesidades profesionais e cotiás. Os coñecementos de idiomas deben disociarse de cuestións relativas ao dereito de residencia e non deben esixirse como requisito fundamental para o acceso ao mercado de traballo ou para a obtención de prestacións sociais. Non se debe usar a lingua como instrumento de discriminación.
5. O **ensino do alemán nas escolas** a nivel mundial debe deseñarse de xeito que o **repertorio lingüístico completo do alumando** se poida utilizar como recurso. Debe poder entrelazarse o ensino de idiomas en xeral co ensino especializado e, á vez, posibilitar a transmisión de competencias transversais. Os currículos e os obxectivos da aprendizaxe deben formularse en consecuencia. Así mesmo, o desenvolvemento da linguaxe e a formación lingüística deben realizarse de forma **continuada**, desde a formación preescolar ata máis aló do período de escolarización.

6. No contexto da educación superior, deben ampliarse os **programas estatais de bolsas e de apoio á investigación** para aumentar a mobilidade e as oportunidades de cooperación de estudantes, docentes e investigadores, que contribúen de xeito significativo a unha aprendizaxe de linguas frutífera. Deben ter acceso ás opcións de estudo e investigación desexadas, con independencia do seu nivel socioeconómico, en especial para a realización de estancias nos países de fala alemá.
7. A política (educativa) non debe absorber ou restrinxir a **investigación**. Cómpre que a súa **liberdade e diversidade** quede asegurada na materia de alemán como lingua estranxeira ou segunda lingua (DaF/DaZ). A política (educativa) debe ter en conta os resultados da investigación en DaF/DaZ e aplicarlos nas políticas correspondentes. Deben fomentarse o traballo transdisciplinario e internacional no eido da investigación, así como a apertura da comunicación científica á comunidade científica global e ao público en xeral.
8. O **profesorado** de todo o mundo deben ter acceso a **ofertas de elevada cualificación** que cumpran altos estándares de calidade e teñan en conta os últimos avances na materia, así como as diferenzas rexionais e institucionais nas respectivas culturas de aprendizaxe e ensino. As distintas condicións financeiras non deben supoñer un impedimento. A participación nas ofertas de cualificación debe fomentarse por todos os medios posibles e debe recoñecerse e valorarse nos respectivos contextos profesionais.
9. É preciso mellorar as **condicións de traballo do profesorado**, tanto nos centros escolares como doutro tipo. Cómpre garantir unha remuneración axeitada, un equilibrio entre as horas de aulas e o tempo de preparación e seguimento, así como unhas relacións laborais con perspectivas a longo prazo e posibilidades de cualificación.
10. A **transformación dixital** abriu unha grande diversidade de novas posibilidades para a aprendizaxe e o ensino de linguas, por exemplo, no ensino presencial, na aula virtual ou nas fases de aprendizaxe autónoma. A dixitalización facilita tamén a cooperación internacional nos ámbitos da investigación e da política lingüística. Con todo, as ofertas dixitais non poden substituír o intercambio que ten lugar en encontros físicos e non poden levar á redución dos recursos humanos in situ. Para que a dixitalización non intensifique as disparidades xa existentes, é preciso garantir o acceso ao mundo dixital para todos, por exemplo, en forma de equipamento técnico axeitado e de ofertas de formación continuada.
11. A aprendizaxe da lingua alemá enténdese como formación lingüística que abrangue tamén a aprendizaxe estética e reflexiva cultural, e permite, ao mesmo tempo, o debate sobre estilos de vida sostibles, dereitos humanos e igualdade de xénero. A aprendizaxe de linguas debe promover unha **cultura da paz e non violencia**, así como a apreciación da diversidade cultural, por medio do desenvolvemento da competencia discursiva. Así, a aprendizaxe de linguas contribúe ao **desenvolvemento sostible** e ao fortalecemento dunha actitude cosmopolita.

A **política lingüística** debe establecerse como un **ámbito político autónomo**, que se sitúe en igualdade no debate con outros campos da política, e non debe ser considerada, como ata o de agora, como unha materia transversal. O establecemento e configuración da política lingüística como ámbito político independente é unha tarefa tanto dos Estados individuais como de institucións e redes supranacionais e non gubernamentais, entendida sempre desde a base do multilingüismo social e individual e da participación.

Data: 20 de agosto de 2022

Citar como: Grupo de Traballo sobre Teses de Política Lingüística (2022): Teses de Viena de Política Lingüística. Aprobadas no marco da IDT 2022 – XVII Congreso Internacional de Profesorado de Alemán.

Online: <https://www.idt-2022.at/site/dieidt/sprachenpolitischethesen>

Membros do Grupo de Traballo: Rudolf de Cillia, Anna-Katharina Draxl, Renate Faistauer, Thomas Fritz, Matthias von Gehlen, Monika Janicka, Matthias Jung, Puneet Kaur, Liana Konstantinidou, Inger Petersen, Sandra Reitbrecht, Julia Ruck, Hannes Schweiger, Brigitte Sorger, Thomas Studer

Tradución ao galego: Montserrat Bascoy Lamelas (Universidad de Alcalá)